

(๓๑)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่

สวอ.๖๑/๒๕๖๒

คดีหมายเลขแดงที่

๑๓๖๑/๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

วันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

ระหว่าง

พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิ

โจทก์

นายสมร สมจิตร

จำเลย

เรื่อง

ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าไม้

ความผิดต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ

โจทก์และจำเลย

อุทธรณ์

คำพิพากษา

ศาลจังหวัดชัยภูมิ

ลงวันที่ ๒๘ เดือน

สิงหาคม

พุทธศักราช

๒๕๖๑

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

รับวันที่ ๗ เดือน

มีนาคม

พุทธศักราช

๒๕๖๒

โจทก์ฟ้องว่า

○ (๓๑ พ.)

- ๒ -

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ เวลากลางวัน ถึงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลากลางวันต่อเนื่องกันตลอดมา จำเลยบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์ ก่อสร้าง แผ้วถาง ทำลายป่าในที่ดินบริเวณป่าเหวน้ำโตน ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว (เดิมกิ่งอำเภอหนองบัวระเหว) จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ เนื้อที่ ๘ ไร่ ๑ ตารางวา โดยการใช้เครื่องจักรไม่ทราบชนิด มีด จอบ และอุปกรณ์อื่น ๆ ไถถากถาง ต้นหญ้าวัชพืชและตัดต้นไม้ปรับปรุงพื้นดินบริเวณดังกล่าวเพื่อเตรียมแปลงปลูกมันสำปะหลัง อันเป็นการทำลายป่า ยึดถือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น กระทำโดยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสีย แก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เสื่อมสภาพแกดิน หิน กรวด หรือทราย ทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ไม้ยางไม้ แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น และเป็นการเข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ในเขต อุทยานแห่งชาติดังกล่าว อันเป็นการทำลายหรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือ เสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามมูลค่า ของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายเสียหายดังกล่าวเป็นเงิน ๓๖๖,๖๖๓ บาท พร้อมดอกเบี้ย

/อัคราร้อยละ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

๗๕
๒

- ๓ -

อัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ เหตุเกิดที่ ตำบลห้วยแย้ อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๘๔ มาตรา ๔, ๕๔, ๕๕, ๗๒ ตี พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๙, ๑๔, ๒๖/๔, ๒๖/๕, ๓๑ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๘, ๑๖ (๑) (๒) (๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗ ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้จำเลย ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๓๖๖,๖๖๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

จำเลยให้การปฏิเสธ และให้การในคดีส่วนแบ่งว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง เพราะมีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทับที่ดินทำกินของจำเลยซึ่งทำกินและอยู่อาศัยมาก่อนการ ประกาศเขตอนุรักษ์ จำเลยจึงย่อมมีความชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ (ในขณะนั้น) ในการ

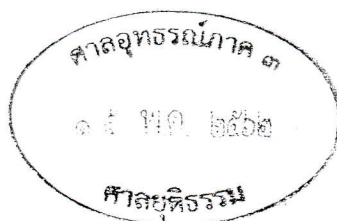
/ทำประโยชน์

ทำประโยชน์ในพื้นที่เดิมและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ที่ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบในพื้นที่สำรวจการครอบครองเพื่อกำหนดขอบเขตให้ชัดเจน การคิดคำนวณค่าเสียหายของโจทก์ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและยังไม่เป็นที่ยอมรับ ฟ้องโจทก์ เคลือบคลุม ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง, ๗๒ ตี วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ (ที่ถูก มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่)) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗ การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔, ๓๑ วรรคหนึ่ง (ที่ถูก ให้ลงโทษตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่) ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีสุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๐ จำคุก ๑ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๓ ปี คุมความประพฤติจำเลยเป็นเวลา ๑ ปี ให้จำเลยไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานคุมประพฤติปีละ ๔ ครั้ง ให้จำเลยทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกป่า ปลูกต้นไม้ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
อนุรักษ์แหล่งน้ำ ตามที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรเป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง ห้ามจำเลยเกี่ยวข้อง
กับการกระทำที่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลย
รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ออกจาก
เขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันมีคำพิพากษา และให้จำเลย
ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓
กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

โจทก์และจำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว
ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในเบื้องต้นว่า ตามวันเวลาที่เกิดเหตุในฟ้อง จำเลยบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครอง
ทำประโยชน์ ก่อสร้าง แผ้วถาง ทำลายป่า ในที่ดินซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ

/ตามแผนที่

- ๖ -

ตามแผนที่แสดงแปลงตรวจยึดพื้นที่รายนายสมร สมจิตร เนื้อที่ ๘ ไร่ ๑ ตารางวา ที่อยู่ในกรอบสีแดง
เอกสารหมาย จ.๔ และภาพถ่ายหมาย จ.๓ มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยประการแรกว่า
โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ โดยจำเลยอุทธรณ์ว่านายสนอง การปลูก และนายจිරศักดิ์ กิ่งชัยภูมิ
พยานโจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ป่าของอุทยานแห่งชาติไทรทอง มิใช่ผู้มีอำนาจดำเนินการร้องทุกข์
กล่าวโทษตามกฎหมายได้ เพราะเมื่อมีการแบ่งแยกกรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
ในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติไทรทอง
จึงอยู่ภายใต้กรมอุทยานฯ เท่านั้น มิได้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติด้วย เห็นว่า
นายสนองและนายจिरศักดิ์ ต่างเบิกความว่า พยานทั้งสองรับราชการตำแหน่งพนักงานพิทักษ์ป่า
มีหน้าที่ออกตรวจปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้และป่าสงวนแห่งชาติ
เมื่อที่ดินที่เกิดเหตุมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติตาม
เอกสารหมาย จ.๖ และ จ.๗ ดังนั้นพื้นที่ที่เกิดเหตุจึงเป็นทั้งป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ
การที่นายสนองและนายจिरศักดิ์ พนักงานพิทักษ์ป่าอุทยานแห่งชาติไทรทอง ตรวจสอบขอคืนพื้นที่

/ที่เกิดเหตุ

ที่เกิดเหตุซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเป็นการกระทำตามหน้าที่ ทั้งความผิดตามฟ้องในคดีนี้เป็นคดีอาญา ต่อแผ่นดิน พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจทำการสอบสวนได้โดยไม่ต้องมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ ดังนั้นผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษให้ดำเนินคดีนี้จะเป็นผู้ใดจึงหาไม่มีความสำคัญไม่ อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยประการต่อมาว่า จำเลยกระทำความผิดตามที่ศาลชั้นต้นพิพากษาหรือไม่ โจทก์มีนายสนองและนายจรัสศักดิ์ พนักงานพิทักษ์ป่าของอุทยานแห่งชาติไทรทอง เป็นพยานเบิกความสอดคล้องต้องกันว่า พื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทองได้กำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวงและพระราชกฤษฎีกาเอกสารหมายเลข จ.๖ ละ จ.๗ และประกาศให้ราษฎรในพื้นที่ทราบตามเอกสารหมายเลข จ.๕ นอกจากนี้ยังมีการปิดป้ายประกาศเขตอุทยานแห่งชาติและแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติปรากฏตามภาพถ่ายหมายเลข จ.๑๕ พื้นที่ที่เกิดเหตุคือบริเวณเขื่อนน้ำโดน หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ พยานทั้งสองกับพวกพร้อมกันไปตรวจสอบพื้นที่ที่เกิดเหตุพบว่าเป็นไร่มันสำปะหลัง

/อายุประมาณ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๘ -

อายุประมาณ ๔ เดือน และกระท่อมหนึ่งหลัง ซึ่งมีจำเลยเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ จำเลยไม่มีรายชื่อว่าอยู่ก่อนมติคณะรัฐมนตรีปี ๒๕๔๑ ที่อนุโลมให้ทำกินในพื้นที่ป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติต่อไปได้ ตามบัญชีรายชื่อพิสูจน์เมื่อปี ๒๕๔๖ จำเลยไม่มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ใด ๆ ในที่ดินดังกล่าว จำเลยนำซื้อพื้นที่ที่ครอบครองและมีการจับพื้กด้วยจีพีเอสจากสัญญาณจวนดาวเทียม ได้เนื้อที่ ๑๙ ไร่ ๒ งาน ๒๔ ตารางวา จำเลยยินยอมส่งมอบพื้นที่คั้นและลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองตามเอกสารหมายเลข จ.๒๐ พยานทั้งสองกับพวกจึงผ่อนผันให้จำเลยเก็บเกี่ยวผลผลิตและให้จำเลยออกจากพื้นที่ภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ พยานทั้งสองกับพวกเข้าตรวจสอบพื้นที่ที่เกิดเหตุอีกครั้ง พบว่ามีมันสำปะหลังที่ปลูกขึ้นใหม่หลังจากเก็บเกี่ยวไปแล้ว อายุประมาณ ๒ เดือน ตามภาพถ่าย หมายเลข จ.๑ นายจිරศักดิ์ได้ไปแจ้งให้จำเลยเก็บเกี่ยวผลผลิตและออกจากพื้นที่ แต่เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ พยานทั้งสองเข้าตรวจสอบพื้นที่ที่เกิดเหตุก็ยังพบมันสำปะหลังอายุประมาณ ๓ เดือน ไม่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตออกไป และไม่พบผู้ใดอยู่ในพื้นที่ จึงทำการจับพื้กด้วยจีพีเอสด้วยสัญญาณจวนดาวเทียม ได้เนื้อที่ที่ปลูกมันสำปะหลังใหม่ เนื้อที่ ๘ ไร่ ๑ ตารางวา

/ตามภาพถ่าย

○ (๓๑ พ.)

ตามภาพถ่ายหมาย จ.๓ ภายหลังพบกับจำเลย จำเลยกล่าวอ้างว่าเหตุที่กลับเข้าไปปลุกมันสำปะหลังใหม่เพราะไม่มีที่ดินทำกิน นายสนองจึงทำบันทึกการตรวจยึดพื้นที่ที่เกิดเหตุและแจ้งความต่อนักงานสอบสวนที่มีอำนาจให้ดำเนินคดีกับจำเลยเป็นคดีนี้ จำเลยนำสืบต่อสู่ว่า จำเลยเข้าจับจองที่ดินบริเวณเหวน้ำโตนพื้นที่ที่เกิดเหตุเมื่อปี ๒๕๒๐ โดยปลุกพืชผลทางการเกษตรหลายอย่างเช่น ข้าว มันสำปะหลัง มะม่วง และอื่น ๆ ทำประโยชน์เรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อปี ๒๕๔๑ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ได้มาสืบสวนพื้นที่ ผู้ใหญ่บ้านประกาศให้ชาวบ้านในหมู่บ้านซึบหวายให้ไปรอเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. บริเวณที่ดินที่ครอบครอง จำเลยพบกับเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. และให้จำเลยนำชี้แนวเขตที่ดินที่ครอบครองปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ปักหลักเขตได้เพียง ๒ หลัก เนื่องจากหลักเขตหมด แต่เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ก็แจ้งว่าให้จำเลยทำกินในที่ดินได้ต่อไป ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๑๙ ไร่ จากนั้นจำเลยเสียภาษีบำรุงท้องที่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุมาโดยตลอดปรากฏตามเอกสารหมาย ล.๒๐ เมื่อปี ๒๕๔๖ เจ้าหน้าที่มาสืบสวนพื้นที่ที่เกิดเหตุก็อนุญาตให้จำเลยทำประโยชน์ได้ต่อไป แต่เมื่อปี ๒๕๕๘ ที่มีพยานโจทก์ทั้งสองกับพวกมาขอคืนพื้นที่ จำเลยไปรอที่พื้นที่ที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ถามหา ส.ป.ก. จำเลยตอบว่า

ไม่ได้เอามา

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓
๑๕ พ.ค. ๒๕๖๒
ศาลยุติธรรม

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๐ -

ไม่ได้เอามา ส่วนหลักเขตที่เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ได้ปักไว้จำเลยก็ไถทิ้งไปแล้ว เจ้าหน้าที่บอกให้จำเลย
 ลงลายมือชื่อในเอกสาร หากไม่ยอมลงลายมือชื่อจะไม่มีที่ทำกินและมีหมายศาลจะติดคุก จำเลยจึง
 ยอมลงลายมือชื่อในเอกสารอย่างไม่เต็มใจตามบันทึกข้อตกลงเอกสารหมายเลข จ.๒๐ ในวันรุ่งขึ้น
 จำเลยได้เดินทางไป ส.ป.ก. ชัยภูมิ และยื่นเรื่องขอเอกสาร ส.ป.ก. ตามเอกสารหมายเลข ล.๑๙ และ
 ทำหนังสือร้องขอความเป็นธรรมจากหลายหน่วยงานตามเอกสารหมายเลข ล.๒๑ โดยมีผู้ที่เดือดร้อน
 จากการขอคืนพื้นที่บริเวณป่าที่เกิดเหตุหลายสิบรายที่ได้ดำเนินการเช่นเดียวกับจำเลย เห็นว่า จำเลย
 ยอมรับว่าเจ้าหน้าที่ได้อ่านข้อความตามบันทึกข้อตกลงเอกสารหมายเลข จ.๒๐ ให้จำเลยฟัง ซึ่งมีข้อความ
 ว่าเป็นบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง แสดงว่า จำเลยทราบดีว่า
 พื้นที่ที่เกิดเหตุอยู่ในเขตป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติ ทางหน่วยงานของรัฐยินยอมผ่อนผันไม่ดำเนินคดี
 กับจำเลยหากจำเลยยินยอมส่งมอบพื้นที่คืน แต่หากไม่ส่งมอบพื้นที่คืนต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย
 ต่อไป แม้จำเลยจะไม่เต็มใจลงลายมือชื่อในเอกสารดังกล่าว ก็หาไม่ผลให้บันทึกข้อตกลงดังกล่าวไม่มี
 ผลผูกพันจำเลยไม่ ที่จำเลยกล่าวอ้างว่า จำเลยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ที่เกิดเหตุตั้งแต่ปี ๒๕๒๐

/และมีหลักฐาน

○ (๓๑ พ.)

และมีหลักฐานใบ ภ.บ.ท. ๕ เอกสารหมาย ล.๒๐ ที่แสดงว่าจำเลยเสียภาษีบำรุงท้องที่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ จริง ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีปี ๒๕๔๑ ที่อนุโลมให้ราษฎรที่ครอบครองที่ดินในเขต ป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติก่อนมติคณะรัฐมนตรีทำกินต่อไปได้ เห็นว่า นายสนอง พนักงานพิทักษ์ป่า เบิกความอธิบายมติคณะรัฐมนตรีปี ๒๕๔๑ ดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า เมื่อปี ๒๕๔๖ มีการสำรวจพบว่ามีราษฎร เข้าไปทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง โดยมีการสำรวจว่ามีบุคคลที่เข้าทำกินอยู่ก่อนมติคณะรัฐมนตรี ปี ๒๕๔๑ ให้สามารถทำกินต่อไปได้ แต่หากเข้ามาภายหลังมติคณะรัฐมนตรีก็ต้องออกจากพื้นที่ไป ในการ สำรวจสิทธิของราษฎรนั้นเป็นการสำรวจโดยเจ้าหน้าที่กรมอุทยาน เจ้าหน้าที่อนุรักษ์ที่ ๗ นครราชสีมา และอุทยานแห่งชาติไทรทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้เข้าสำรวจรายงานว่าบุคคลใดอยู่มาก่อนมติคณะรัฐมนตรี ปี ๒๕๔๑ ก็อนุโลมให้ทำกินต่อไปได้ แต่หากอยู่หลังก็ให้ออกไปโดยมีการจัดทำบัญชีรายชื่อไว้ การดำเนินดังกล่าวเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเอกสารหมาย จ.๘ ข้อ ๒ ต่อมา ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติว่า ให้ดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้ามาอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ หลังจากมีมติคณะรัฐมนตรีปี ๒๕๔๑ และหลังประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติไทรทอง เห็นว่า

/เหตุที่

○ (๓๑ พ.)

- ๑๒ -

เหตุที่จำเลยกล่าวอ้างว่า มีการสำรวจพื้นที่เมื่อปี ๒๕๔๖ และเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. อนุญาตให้จำเลยทำกินต่อไปได้นั้น เป็นการง่ายที่จะกล่าวอ้าง ส่วนพยานจำเลยปากนางแป้น กองศรี ก็เป็นบุคคลที่ถูกดำเนินคดีเช่นเดียวกับจำเลย ย่อมเบิกความช่วยเหลือจำเลยและไม่ได้ยืนยันว่ามีเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เข้าสำรวจพื้นที่ที่เกิดเหตุแล้วอนุญาตให้จำเลยครอบครองทำประโยชน์ได้ จึงมีน้ำหนักน้อย เมื่อจำเลยไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติตามที่มีการสำรวจเมื่อปี ๒๕๔๖ ดังที่นายสนองได้อธิบายไว้ แสดงให้เห็นว่าจำเลยไม่ได้ประโยชน์จากการผ่อนผันจากทางราชการให้ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปได้ ส่วนหลักฐานใบ ภ.บ.ท. ๕ ตามเอกสารหมายเลข ล.๒๐ เป็นเพียงการเสียภาษีบำรุงท้องที่ที่ราษฎรต้องชำระให้แก่รัฐตามกฎหมาย ไม่ใช่หลักฐานแสดงว่าจำเลยเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือมีสิทธิครอบครองหรือได้รับการผ่อนผันให้ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปได้ตามมติคณะรัฐมนตรีปี ๒๕๔๑ แม้จำเลยจะขอพิสูจน์สิทธิตามเอกสารหมายเลข ล.๑๙ จำเลยก็เพิ่งจะกระทำเมื่อพนักงานพิทักษ์ป่าทำการสำรวจเพื่อขอคืนพื้นที่ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติเมื่อปี ๒๕๕๘ ครั้งล่าสุดนี้ ทั้งจำเลยทำบันทึกข้อตกลงยินยอมที่จะคืนพื้นที่และออกไปตาม

/เอกสารหมายเลข

○ (๓๑ พ.)

- ๑๓ -

เอกสารหมาย จ.๒๐ จำเลยจึงไม่อาจอ้างสิทธิที่จะอยู่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุต่อไปได้ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยอาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมก่อนมีคำสั่งและไม่มีที่ทำกิน อยู่ในชายที่จะได้รับประโยชน์ตามคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ และ ๖๖/๒๕๕๗ นั้น เห็นว่า คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ และ ๖๖/๒๕๕๗ เป็นคำสั่งที่กำหนดภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปราบปรามและจับกุมผู้บุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ทำลาย หรือกระทำความผิด ใดๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่า ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ที่ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เดิม ๆ ก่อนคำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ ยกเว้นผู้ที่บุกรุกใหม่ จะต้องดำเนินการสอบสวน และพิสูจน์สิทธิทราบ เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมและดำเนินการตามขั้นตอน อันเป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อผ่อนผันให้แก่ราษฎร ซึ่งก็ปรากฏว่ามี การเปิดโอกาสให้จำเลยพิสูจน์สิทธิ แต่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ และมีการผ่อนผันให้จำเลยเก็บเกี่ยวผลผลิต หลายครั้งแล้ว ดังนั้นพฤติการณ์ดังกล่าวย่อมเชื่อได้ว่า จำเลยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ที่เกิดเหตุ โดยทราบดีอยู่แล้วว่าได้ครอบครองที่ดินอันอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ การกระทำ

/ของจำเลย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

๗
/ ๕

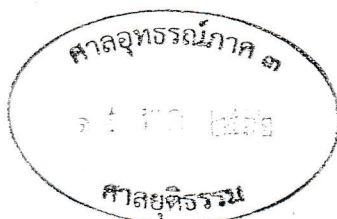
- ๑๔ -

ของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานบุกรุกเข้ายึดครอบครองทำประโยชน์ ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำ
ด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษามานั้น
ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แฉกคดีสิ่งแวดล้อม เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์และจำเลยประการต่อมาว่า จำเลยต้องรับผิดชอบใช้

ค่าเสียหายหรือไม่ เพียงใด โดยจำเลยอุทธรณ์ว่า พยานโจทก์ไม่ได้นำสืบให้เห็นอย่างชัดแจ้งว่า
มีการกระทำจากจำเลยอันเป็นการทำลายสภาพป่าและต้นไม้ที่มีอยู่เดิม แต่ได้ความว่าพื้นที่ที่เกิดเหตุ
เป็นพื้นที่ที่ผ่านการทำประโยชน์มาแล้วก่อนที่จำเลยจะเข้าครอบครองทำประโยชน์ จึงไม่มีสภาพเป็นป่า
จำเลยหาได้กระทำการทำลายหรือทำให้เสียหายซึ่งพื้นที่ป่าที่เกิดเหตุ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย
ตามฟ้อง เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยบุกรุกเข้าไปปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ที่เกิดเหตุ
เนื้อที่ ๘ ไร่ ๑ ตารางวา ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ
ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ อันเป็นการทำลายหรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลาย
หรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำเลยต้องรับผิดชอบใช้

/ค่าเสียหาย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๕ -

ค่าเสียหายมาตรา ๒๖/๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ส่วนจะต้องรับผิดชอบเพียงใดนั้น โจทก์มีนายรัชพล พยุงสิน ตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าชำนาญงานเบิกความว่า หลังจากได้รับหนังสือจาก อุทยานแห่งชาติไทรทองให้ประเมินความเสียหายในพื้นที่ที่เกิดเหตุ ซึ่งมีเนื้อที่ ๘ ไร่ ๑ ตารางวา พยานเดินทาง ไปสำรวจพื้นที่ที่เกิดเหตุและพื้นที่ป่าตัวอย่างที่อยู่ใกล้กัน เพื่อวัดเส้นรอบวงของต้นไม้ ตัวอย่างดินรวม ๗ จุด ความลาดชันของดิน เปรียบเทียบกันทั้งสองแปลงแล้วนำข้อมูลทั้งหมดเข้าโปรแกรมคิดคำนวณ ค่าเสียหาย ปรากฏว่าได้ค่าเสียหาย ๓๖๖,๖๖๓ บาท ตามตารางคำนวณหาผลรวมพื้นที่หน้าตัดลำต้น และความสูงโดยเฉลี่ยของต้นไม้และโปรแกรมคิดค่าเสียหายเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และ จ.๑๒ เห็นว่า โปรแกรมการคิดค่าเสียหายทางคอมพิวเตอร์เอกสารหมายเลข จ.๑๒ ที่โจทก์ได้จัดทำขึ้นเพื่อจุดประสงค์ ในการประเมินมูลค่าความเสียหายตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ สร้างความเป็นธรรมในการพิจารณา พิพากษาคดีความ และเพื่อความสะดวกในการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม และในแบบ จำลองดังกล่าวจะนำข้อมูลลักษณะทั่วไปของพื้นที่ และลักษณะของดินที่ถูกทำลายกับดินบริเวณ พื้นที่ป่าไม้ที่เหลืออยู่โดยรอบใส่เข้าไปเพื่อคำนวณค่าเสียหายที่ถูกต้องและเป็นธรรม ซึ่งในการคิด

/คำนวณ

๗๙
๓
๐ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๖ -

คำนวณค่าเสียหายทางสิ่งแวดล้อมในคดีนี้ปรากฏในโปรแกรมคิดค่าเสียหายเอกสารหมาย จ.๑๒ ก็ระบุ
ข้อมูลทางสิ่งแวดล้อมของป่าที่จำเลยทั้งสองร่วมกันทำลาย เช่น ชนิดป่าเต็งรัง พื้นที่หน้าตัดต้นไม้
ความสูงต้นไม้เฉลี่ย ขนาดพื้นที่ที่ถูกทำลาย ความลาดชัน ความยาวด้านลาดเท และอื่น ๆ เมื่อใช้
โปรแกรมคอมพิวเตอร์แล้วสามารถคำนวณค่าเสียหายทั้งหมดเป็นเงิน ๓๖๖,๖๖๓ บาท ตามที่โจทก์
ฟ้องมา ซึ่งโจทก์เป็นหน่วยงานของรัฐ การคิดคำนวณค่าเสียหายดังกล่าวเป็นไปตามหลักวิชาการ
และมีความเป็นสากล จึงมีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมพอสมควร ศาลอุทธรณ์ภาค ๓
แผนกคดีสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดให้โจทก์พร้อมดอกเบี้ยตามที่ขอมา อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น ส่วนอุทธรณ์
ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

อนึ่ง ความผิดฐานเข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑๓), ๒๗ มีระวางโทษปรับไม่เกิน
ห้าร้อยบาทจึงมีอายุความ ๑ ปี นับแต่วันกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๕)

/ปรากฏว่า

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๗ -

ปรากฏว่าโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เมื่อนับแต่ระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่จำเลยกระทำผิดแล้ว เป็นเวลาเกิน ๑ ปี ความผิดฐานนี้จึงขาดอายุความ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑๓), ๒๗ ด้วย จึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จะไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม ก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และศาลชั้นต้นไม่มีคำสั่งในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่ง ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เห็นควรดำเนินการเสียให้ถูกต้อง

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชดให้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๓๖๖,๖๖๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ยกฟ้องโจทก์ในความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยาน

/แห่งชาติ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๘ -

แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๓), ๒๗ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

คำอุทธรณ์นิยมนทั้งสองศาลให้เป็นพับ.

นางยุพา วงศ์ทองทิว

นางสาวธัญลักษณ์ นาควัชระ

นายวชิระ เศษแสงศรี

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓
๑๕ พ.ค. ๒๕๖๒
ศาลยุติธรรม

ศาลจังหวัดเชียงใหม่

12 มิ.ย. 2562

นัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ อันนี้ จำเลยมาศาล ส่วนโจทก์ทอนหรืออะไร
แล้วไปมา

อ่าน คำพิพากษาไว้สำเลย फिरแล้ว และศาลไปอ่านคำพิพากษาในโจทก์ फिरแล้ว
ด้วยกฎหมาย

ขอคำปรึกษากับศาลแม่คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓

แจ้งทนายอ่านแล้ว

(Handwritten signature)

(นายณัฐกร ต้อมวัฒนา)

ท. ส. ปัทมา จักเพ็ญ ^{ไปมา} โจทก์

จำเลย

ท. ส. ปัทมา จักเพ็ญ